

Jakie korzyści daje nam dzika przyroda?

Przykłady z Polski

Poniżej prezentujemy kilka przykładów korzyści jakie płyną z ochrony, zrównoważonego użytkowania, walorów edukacyjnych i funkcji gospodarczych polskiej przyrody. OTOP jest zaangażowany w projekty we wszystkich wymienionych tu przykładach.

Program edukacyjny „Przyroda wokół nas – Ptaki”

OTOP przygotował dla szkół program edukacyjny „Przyroda wokół nas – Ptaki”, którego głównym zamiarem jest zachęcenie dzieci i młodzieży do obserwowania przyrody. Propozycje zajęć, których motywem przewodnim są ptaki, łatwe do obserwowania i atrakcyjne same w sobie, są drogą do poznania rodzimej przyrody i mobilizują do zainteresowania dzieci przyrodą w najbliższej okolicy. Uczą troski o nią. Proponują obserwowanie ptaków jako formę aktywnego spędzania wolnego czasu.

Program trafił do ponad 1 000 nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów oraz instruktorów pozaszkolnej edukacji przyrodniczej. Oznacza to objęcie jego edukacyjnym oddziaływaniem ogromnej rzeszy młodych ludzi.

Gospodarka i praca

Edukacja

Zdrowie

Usługowe funkcje ekosystemów

Przykłady z Polski

Wodniczkowy biznes

Obecność wodniczki - rzadkiego gatunku ptaka - pomaga ożywić gospodarkę słabiej rozwiniętych regionów w Polsce. Projekt ochrony wodniczki, finansowany z funduszu Unii Europejskiej LIFE, jest prowadzony w ośmiu miejscach w Polsce. Dzięki niemu, przez 5 lat, zatrudnienie znajdzie 14-stu pełnoetatowych pracowników, a ponadto pojawia się możliwość zarobkowania przez lokalną ludność i przedsiębiorców wykonujących prace zlecone. Pięć nowych rezerwatów i nowa infrastruktura turystyczna przyciągną turystów, a imprezy edukacyjne pomogą miejscowej ludności zrozumieć i podziwiać przyrodę wokół nich. Rolnicy posiadający ziemię, na której występuje wodniczka, będą także mogli otrzymywać bardzo atrakcyjne płatności rolnośrodowiskowe, jeśli będą gospodarować na swoim terenie w taki sposób, aby chronić ten gatunek.

Małgorzata Gotska

Biebrzańskie Bagna co roku przyciągają tysiące turystów. Na ich obsłudze korzystają lokalne kwatery agroturystyczne, firmy turystyczne, sklepy itp.

Biebrzańskie Bagna – dla ludzi i dla przyrody

Biebrzańskie Bagna co roku przyciągają nie tylko tysiące ptaków, ale także tysiące turystów, którzy chcą zobaczyć ten fenomen lub odpocząć w otoczeniu nieujarzmionej przyrody. W Biebrzańskim Parku Narodowym* i jego okolicy funkcjonuje ok. 115 prywatnych kwatery agroturystycznych, 8 hoteli i pensjonatów oraz liczne pola namiotowe, które przynoszą dochody miejscowym przedsiębiorcom i rolnikom. 37 licencjonowanych przewodników ma sezonową pracę. W szczycie wiosennego sezonu trudno znaleźć tu wolne miejsce na nogę. Lokalni twórcy ludowi z powodzeniem sprzedają turystom swoje rękodzieło inspirowane biebrzańską przyrodą. Rolnicy realizujący program rolnośrodowiskowy na swoich bagiennych łąkach otrzymują dodatkowe dopłaty w wysokości nawet do 1200 zł/ha. Organizowane są zielone szkoły i inne zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkolnej. Imprezy promujące ideę ochrony przyrody obszarów bagiennych (jak np. „Mistrzostwa w Koszeniu Bagiennych Łąk dla Przyrody”) i lokalne produkty (np. Targi „100 Pomysłów dla Biebrzy”) cieszą się ogromnym zainteresowaniem odwiedzających. Wiele osób przekonało się tu, że na wspaniałej przyrodzie i związanym z nią ruchem turystycznym można zarobić. W 2007 r. Biebrzański Park Narodowy odwiedziło ponad 25 000 turystów i ponad 5 000 wędkarzy, którzy wykupili karty wstępu i karty wędkarskie. Szacuje się, że całkowita liczba odwiedzających ten region jest o kolejnych kilkadziesiąt tysięcy wyższa. Inne korzyści płynące z Biebrzańskich Bagn to niekwestionowane funkcje przeciwpowodziowe rozległych mokradel.

Rezerwat OTOP „Karsiborska Kępa” - wyspa ptaków i rolnictwa

Unikatowa nadmorska wyspa Karsiborska Kępa, położona w Delcie Świny, w harmonijny sposób łączy ze sobą ochronę łągowisk zagrożonych gatunków ptaków i rolniczą gospodarkę człowieka. Od ponad 100 lat przyroda wyspy, stanowiącej blisko 300 ha płaskiego terenu słonaw, wykorzystywana jest przez ludzi do wypasu bydła oraz koni, a także pozyskiwania paszy i trzciny na pokrycie ekologicznych dachów. Ekstensywna i zrównoważona gospodarka nie dość, że nie przeszkadza odbywającym tu łągi siewkom, wodniczce, błotniakom i innym ptakom, to chroniąc łąki przed degradacją i zarośnięciem przez wysoką roślinność, w ogóle stwarza tu dogodne warunki do łągow.

Ludzie korzystają z wyspy nie tylko pozyskując siano i trzcinę oraz wypasając zwierzęta. Wyjątkowe walory krajobrazowe i przyrodnicze tego miejsca przyciągają turystów znudzonych monotonią pobliskich nadmorskich plaż, a co ważniejsze zachęcają do udziału w terenowych zajęciach edukacyjnych liczne grupy dzieci i młodzieży. Dzięki utworzonemu tu przez OTOP rezerwatowi udało się zachować harmonię pomiędzy przyrodą a gospodarką. Dodatkowo wolontariusze uczestniczący w zadaniach ochronnych w rezerwacie, zdobywają praktyczne wykształcenie w dziedzinie ochrony przyrody.

Przykłady z Polski

* www.biebrza.org.pl/pol/turyst/index.html

Piotr Malczewski

Dolina Rospudy – nowa atrakcja turystyczna Suwalszczyzny

Choć przyczyny sławy Doliny Rospudy związane są z poważnym konfliktem (chodzi o planowaną drogę ekspresową przez dolinę i słynną walkę obrońców przyrody o zmianę jej trasy tak, by uratować to niezwykle miejsce), niewątpliwie lokalni przedsiębiorcy branży turystycznej mają powód do radości. Dzięki nagłośnieniu przez media zagrożenia dla unikalnych walorów przyrodniczych Doliny Rospudy, ostatnie lata to gwałtowny rozkwit ruchu turystycznego nad tą rzeką. Z powodu braku infrastruktury umożliwiającej bezpieczne zwiedzanie słynnych torfowisk suchą nogą, wielką atrakcją są spływy kajakowe. W 2007 r. w długi weekend

majowy Rospudą płynęło ok. 1,5 tysiąca osób. Ich wydatki trafiły do okolicznych wypożyczalni kajaków i firm transportowych, sklepów, kwater agroturystycznych, restauracji i barów. Kajakowicze mogli cieszyć się naturalną ciszą i dziewiczym krajobrazem doliny, kąpielami w krystalicznie czystej rzece czy łowieniem zdrowych ryb.

Kampania na rzecz ocalenia doliny dała też możliwości edukacyjne poprzez wyjaśnianie zasad funkcjonowania i znaczenia takich układów ekologicznych jak torfowiska przepływowe nad Rospudą.

Program rolnośrodowiskowy – warto chronić przyrodę terenów wiejskich

Polski krajobraz od wieków jest kształtowany przez działalność człowieka, w tym głównie przez rolnictwo. Wielowiekowe ekstensywne rolnictwo przyczyniło się do powstania wielu niepowtarzalnych, cennych siedlisk przyrodniczych. Obecnie tereny wiejskie są jedyną ostoją dla wielu unikalnych gatunków roślin i zwierząt. Polscy rolnicy, którzy zadeklarują chęć takiego użytkowania swoich gruntów, które sprzyjają występowaniu rzadkich gatunków i siedlisk mogą otrzymać atrakcyjne płatności z programu rolnośrodowiskowego. Np. za odpowiednie użytkowanie mechowisk na obszarze Natura 2000 płatność wynosi 1390 zł/ha. Podobna płatność przyznawana jest za ochronę siedlisk łągowych 10 gatunków ptaków terenów rolniczych. Program rolnośrodowiskowy daje możliwość zarobku nie tylko rolnikom, ale także ponad 1,5 tysiąca doradcom z całego kraju. Liczni konsumenci chętnie korzystają ze zdrowych produktów rolnictwa ekologicznego.

Ekstensywne rolnictwo sprzyja ptakom terenów rolniczych.

Marek Jobda

Beka - poligon doświadczalny programu rolnośrodowiskowego

Rezerwat przyrody Beka to unikatowe miejsce nad Zatoką Pucką, jedno z trzech głównych stanowisk rzadkiej na polskim wybrzeżu roślinności słonolubnej. Niska, kępiasta ruń słonaw to doskonale siedlisko lęgowe czajki, biegusa zmiennego czy krwawodzioba, w wyższych szuwarach lęgą się gęsi i pliszka cytrynowa. Jesienią i wiosną zalane łąki Beki są znakomitym miejscem odpoczynku dla ptaków migrujących wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Aby utrzymać je we właściwym stanie ochrony konieczny jest stały wypas. Za wypasanie około 70 krów i koni właściciele gruntów otrzymują atrakcyjne płatności z programu rolnośrodowiskowego. Przygotowanie infrastruktury pastwisk i jej stała konserwacja oraz nadzorowanie wypasu zapewnia pracę jednej osobie.

W drugiej połowie lata i zimą do wycinania trzciny zagłuszającej niską roślinność słonaw zatrudnionych jest kilka osób, a sprzedana trzcina daje dodatkowy dochód.

Bogactwo przyrodnicze Beki sprawia, że jest to znakomite miejsce do uprawiania turystyki przyrodniczej i prowadzenia edukacji. Odbywają się tu terenowe lekcje przyrody dla dzieci i młodzieży. Wycieczki terenowe podczas jesiennych Dni Ptaków są znakomitą okazją do poznania ptaków przelotnych. W tym miejscu odbywają się także szkolenia przyrodnicze dla doradców rolnośrodowiskowych, podczas których mogą oni poszerzyć swoją wiedzę przyrodniczą, a przede wszystkim zapoznać się z efektami praktycznego wdrażania programu rolnośrodowiskowego.

Ostoje ptasie - nie tylko dla ptaków...

Ostoje ptasie (Important Bird Areas - IBA) są miejscami liczego występowania rzadkich, zagrożonych gatunków ptaków. Ich ochrona jest kluczowa dla przyrody, jednak mogą one także spełniać ważne funkcje ekonomiczne. Przykładami ostoi, gdzie odpowiednie zabiegi gospodarcze sprzyjają występowaniu ptaków, są niektóre stawy rybne (np. Dolina Baryczy, Dolina Dolnej Soly, Stawy Wielikąt), czy sztuczne zbiorniki wodne (np. Zbiornik Otmuchowski, Jeziorsko). Ostoje ptaków są często miejscami atrakcyjnymi turystycznie, co sprzyja rozwojowi turystyki przyjaznej środowisku (np. Puszcza Białowieska, Bieszczady, Bory Tucholskie). Ważne jednak, by działalność gospodarczo-rekreacyjna nie kolidowała z ochroną ostoi, wtedy korzyści dla mieszkańców okolicy i odwiedzających będą długotrwałe.

Całą broszurę *Jakie korzyści nam daje dzika przyroda UE?*

można pobrać ze strony:

www.otop.org.pl

Ogólnopolskie Towarzystwo
Ochrony Ptaków

ul. Odrowąża 24, 05-270 Marki

Tel.: 0-22 761 82 05

Faks: 0-22 761 90 51

E-mail: biuro@otop.org.pl

www.otop.org.pl

Przykłady z Polski